

تبریز؛ شهر بدون گدا

تبریز این روزها با القاب مختلفی شناخته شده است. شهر موزه‌ها، شهر اولین‌ها و شهر بدون گدا تنها چند مورد از القابی است که برای این کلانشهر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تبریز این روزها با القاب مختلفی شناخته شده است. شهر موزه‌ها، شهر اولین‌ها و شهر بدون گدا تنها چند مورد از القابی است که برای این کلانشهر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در این میان شهر بدون گدا، موردی است که شاید برای کسانی که تبریز را از نزدیک ندیده باشند، کمی عجیب به نظر برسد. اما تنها یک روز اقامت و گشت و گذار در این شهر می‌تواند این موضوع را ثابت کند. به طوری که براساس آمارها و نظرسنجی‌های ارائه شده در سایت شهرداری تبریز، یکی از دلایل اصلی رضایت گردشگران از تبریز، نبود متکدی در سطح شهر عنوان شده است. واقعیت این است که عوامل زیادی در این زمینه دخیل بوده است تا تبریز واقعا به این عنوان برسد.

موسسه خیریه قدیمی و مبتکر

در بدو ورود به تبریز یا نقاط مختلف این شهر تابلوهایی با عنوان «به تبریز شهر بدون گدا خوش آمدید» نصب و زیر تابلو نیز نام یک موسسه خیریه، نوشته شده است. موسسه خیریه «حمایت از مستمندان تبریز» یکی از قدیمی ترین موسسات خیریه تبریز و ایران است که توسط شماری از بازاریان تبریز تاسیس شده و هم اکنون نیز فعالیت می‌کند. این موسسه مبتکر طرح‌هایی چون برگ‌ها و تابلوهای تسلیت به جای خرید گل در مراسم عزاداری بوده که بعدها در تمام ایران نیز به کار گرفته شد. همچنین این موسسه اولین بار عنوان تبریز بدون گدا را برای این کلانشهر به کار برده و تمام تلاش خود را برای جمع‌آوری و تحت پوشش قرار دادن متکدیان به کار بسته است. افرادی از این موسسه به صورت دوره‌ای از سطح شهر بازرسی و گدایان حرفه‌ای را جمع‌آوری می‌کنند. گدایان پس از بررسی وضعیت، در صورت حرفه‌ای بودن تحویل مراجع ذی صلاح شده و در غیر این صورت تحت حمایت موسسه قرار می‌گیرند. همکاری‌های مسئولان امر با این موسسه و حمایت‌ها نیز سبب شده است دست نیک اندیشان در این زمینه کاملاً باز باشد.

مدیرعامل سابق موسسه خیریه حمایت از مستمندان تبریز در این باره می‌گوید: از نظر ساختار اجتماعی همزمان با زندگی اجتماعی بشر، دارا و ندار تعریف می‌شود و بر همین اساس پدیده تکدیگری رخ می‌دهد. متأسفانه تبریز نیز از این حوزه خارج نیست اما سعی کرده‌ایم این پدیده نادرست را کنترل کنیم.

سعید جلالی ادامه می‌دهد: هیچ شهری در هیچ مقطعی خالی از گدا نبوده است. تبریز نیز این گونه است اما تکدیگری در تبریز بر خلاف دیگر شهرها ساماندهی شده و لقب منحصر به فرد «شهر بدون گدا» را گرفته است.

وی با اشاره به برنامه‌ریزی دقیق موسسه برای از بین بردن این پدیده اجتماعی، خاطرنشان می‌کند: در موسسه خیریه حمایت از مستمندان تبریز برای گدایانی که شناسایی و جمع‌آوری کرده بودیم، شغلی تعریف شده و آنها دستمزد شغل و کار خود را گرفتند و در برخی مواقع نیز خودمان کمکشان کرده ایم تا زندگی آبرومندی داشته باشند.

شهر کم نظیر در جهان

رئیس شورای شهر تبریز نیز معتقد است که بدون گدا بودن تبریز در بین شهرهای مهم جهان بی نظیر است و ادامه می‌دهد: شهر تبریز در زمینه نبود گدا و معتاد جزو معدود شهرهای کشور و حتی جهان است.

شهرام دبیری تصریح می‌کند: در این زمینه به موسسات خیریه نگاه ویژه‌ای داریم و سعی می‌کنیم علاوه بر توانمند کردن این موسسات با واگذاری بخشی از خدمات شهرداری به آنها، در زمینه تداوم این روند نیز کمک کرده باشیم.

وی ادامه می‌دهد: هم اکنون که تبریز به‌عنوان پایتخت گردشگری اسلامی در سال 2018 انتخاب شده است، وظیفه داریم تا کمترین موارد تکدیگری را نیز شناسایی و حتی تبریز را به عنوان یک شهر امن برای گردشگران خارجی معرفی کنیم که می‌توانند

بدون دغدغه خاطر و مزاحمتی در سطح شهر تردد کنند.

دبیری همچنین خاطرنشان می‌کند: مردم نیز در این زمینه همکاری زیادی داشته‌اند و این فرهنگ در شهر نهادینه شده است که کمک‌ها به جای افراد به موسسات خیریه اهدا شود و افراد نیازمند واقعی به جای متکدیان حرفه‌ای مد نظر باشند.

شناسایی دلایل، رمز موفقیت تبریز

یک استاد جامعه شناس نیز با اشاره به دلایل موفقیت تبریز در این زمینه می‌گوید: تکدیگری در تمام شهرها ممکن است رخ دهد. اما برای مقابله با این پدیده ابتدا باید این موضوع و دلایل آن را شناخته و سپس مدیریت کرد که در تبریز نیز این اتفاق افتاده است.

جعفر بهاری تاکید می‌کند: برای مثال در سال‌های گذشته رشد بیکاری، بالا رفتن تورم و افزایش سرسام‌آور هزینه‌های زندگی باعث شده است تا بعضی‌ها به تکدیگری روی بیاورند. اما شاید با زمینه‌سازی اشتغال این افراد و بالا بردن سطح درآمدی بتوان بخش اعظمی از گدایان شهر را به سوی شغل‌های آبرومند برد.

وی عنوان می‌کند: مسائل اعتقادی نیز در این میان دخیل است. برخی افراد با مناعت طبعی که دارند هرگز حاضر به این کار نمی‌شوند اما در نقطه مقابل افرادی نیز هستند که در صورت بی‌نیازی نیز این کار را ادامه می‌دهند و بدون شک می‌توان با بالا بردن سطح اعتقادی جامعه نیز از حجم این مشکل کاست.

بهاری همچنین می‌گوید: تاکید چند سال اخیر بر این موضوع و فرهنگ‌سازی از سوی رسانه‌ها و موسسات خیریه باعث شده است مردم نیز با کمک نکردن به متکدیان حرفه‌ای در این زمینه قدم‌های مثبتی بردارند و حتی با دیدن چنین متکدیانی بیشتر مردم با موسسات خیریه از جمله حمایت از مستمندان تماس گرفته و درخواست رسیدگی می‌کنند.

گدایان وارداتی

خالی شدن تبریز از متکدیان حرفه‌ای در سال‌های اخیر باعث بروز یک پدیده دیگر شده است که از آن به‌عنوان گدایان وارداتی یاد می‌شود. به طوری که متکدیانی از دیگر استان‌ها و حتی کشورهای همسایه به کمک باندهای مافیایی برای استفاده از این فرصت شروع به فعالیت می‌کنند. این موضوع در ماه‌های گرم سال که گردشگران بیشتری از تبریز بازدید می‌کنند، بیشتر به چشم می‌آید. با این که در سال‌های گذشته برخوردهایی با این افراد صورت گرفته و ضمن شناسایی به استان‌های خود فرستاده شده‌اند اما لازم است با این پدیده بر اساس ابزارهای قانونی، برخورد ریشه‌ای صورت گیرد.

علی فرهاد - جام جم تبریز